

Rovdjurskonferens på Järvzoo

27 oktober 2019 Söndag 09:30 - 16:00 Järvsö Gävleborg länsförbund Skog och naturvård

Naturskyddsföreningen Gävleborgs höstkonferens har tema rovdjur och hålls på Järvzoo <http://jarvzoo.se/> i samarbete med Rovdjurscentret De 5 stora, <https://www.de5stora.com/>

Föreläsning De 5 Stora

Benny hälsar välkommen. Berättar om verksamheten och grundläggande hur det ser ut på rovdjursfronten. Skogsmästare och viltmästare. Brinnande intresse för mig. Är med i alla möjliga föreningar. Jägare, djurägare får och höns på månskensfront. Rovdjurstaket. Ingen expert på något område, hänvisar till forskare.

Nationellt infocentrum. Människan är det 5:e stora rovdjuret. Sedan 2005. Efter riksdagsbeslut instiftades De5Stora.

Uppdraget de senaste 6-7 åren: Sprida info, uppsökande verksamhet, 1/3 av 1,2 miljoner tilldelade i år. Så nu är det väldig sparlåga.

Stiftelsen finansieras genom bidrag från stipendier, fonder, Naturvårdsverket samt entréavgifter. Faktabaserad allsidig info sprids. Neutral mötesplats. Människor ska kunna skapa egna värderingar.

Rovdjursråd: NF, WWF, LRF, Fäbodbrukarna, Jägarförbundet m.fl. alla medlemmar ihop är miljoner människor. 2 träffar/år.

Fråga: Är det jämnfördelning med åsikterna? Det verkar vara 3 föreningar som är för rovdjur, övriga kanske mindre så.

DE: Inga beslut fattas på mötena. De5Stora medelpunkt som lugnar debatten ibland. Men kan nästan önskas att vara lite tuffare ibland.

Basutställning på Järvzoo. Få besökare 2018.

Övrig verksamhet: Rovdjursskola, utbildning för pedagoger, Informationsproduktion, Remissinstans, Uppsökande verksamhet, SFI-projekt, LONA-projekt, Seminarier. Skyttesimulator: Används mest för jägarexamen nu.

Frågor: Ni bor ihop med Järvzoo. +/-? Så fort ni går in i caféet är det Stiftelsen. Av entrén 10% till De5Stora. Ibland event ihop. Familjen Larsson driver parken.

Ihop-slagning med Orsa? Jobbar väldigt aktivt för att slå ihop centrena, De5Stora och Orsa Björnpark. I dagsläget Orsa egentligen ingen verksamhet alls.

Har ni information om människan? Ja mest på ett skämtsamt sätt. På hemsidan lite djupare.

Rovdjursinfo

Förvaltningsmål. Och tror vi har en riktning var vi vill.

Varg: 35-55 kg, mankhöjd <90cm, jmf diskbänkshöjd. **Område** där de flesta 300 vargarna befinner sig är i nedre mitten av Sverige mot norska gränsen. Norrut ofta mer jakt med anledning av renar. Söderut på grund av infrastruktur och djurhållning som gör att det blir skyddsjakter.

Norge har en ulvezon kliver vargen på fel sida blir den med stor sannolikhet skjuten. Finland har ganska trygg (stabil?) Population.

En flock (familjegrupp ca 10 individer) tar ca en älg/3dgr, rådjur och mindre bytesdjur.

Ca 7 km ska en varg spåras för att säkerställa spår från varg.

Lodjur: 4 arter i världen. Ingen vet riktigt varför de har kort svans och svarta toffsar på öronen. Kommunicerar med öronen toffsarna förstärker signaler. Kort svans bättre i kallt klimat. Ca 1200 djur i landet. Finns i stort sätt i hela landet. Ren rådjur skogsfågel är föda. Ren i norr rådjur i söder. Största rovdjurskostnaden i förvaltning med anledning av ersättning till rennärning. I X-län björn ca 80 % av kostnaderna. Hona lever med ungar.

Järv släkt med grävling 10-25 kg, Ca 600 i landet, mer etablerad i skogsterräng senaste åren. Åter ren och as. 12% dödar den själv. Kan döda ren. Ovanligt glupsk? I utställningens nedreplan, visar vad man trodde förr att järven klämde ur maten genom två träd. Lite sävliga och björnlik rörelse. Går bra på snön. Hona och ungar lever tillsammans.

Björn: 250kg. Största skjutna ca 350 kg. 7 andra arter i världen. Ca 2900 individer i landet.

Allätare, iden olika utformning. Ca 6 mån i ide, fantastiskt, inga liggsår, hjärt-kärlsjukdommar...

Björnar som störs kan ta sig ifrån sitt ide och söka sig ett nytt. Andra djur har det svårare.

De5stora vill ha hintarvilka frågor ska vi yfta och jobba med i förvaltningssammanhang.

Jägarförbundet och ... inbjudna att vara med idag.

Föreläsning Länsstyrelsen Gävleborg Stora rovdjur och artskydd i Gävleborgs län – hur

arbetar länsstyrelsen? Före och efter lunch, Sara Waern och Joel Isenskjöld.

Joel: Vill gärna komma ut och tala om rovdjursfrågor.

Löpande dagordning, lägger fokus på det ni vill tala om.

LST org och uppdrag. Många olika frågor på LST, miljö, verksamhetsstöd, landsbygd... *Natur och vilt, Naturvård* dessa kommer slås ihop till Enheten för Natur drygt 50 pers. Naturprojekt, t.ex. LONA, grön infrastruktur, mygg, viss fastighetsförvaltning inom skyddade områden. *Skötsel* t.ex. skyddade områden, ÅGP, Rie. *Områdesskydd* Petra inköp av mark. *Vilt & samråd* – Sara. *Rovdjursinventering* Hans. Ca 240 pers tot nu, rör sig beroende på vilka frågor myndigheten får att jobba med.

Förvaltning av stora rovdjur, Regeringsformen i grunden, Objektiva t.ex. ska vara oberoende, t.ex. inte sitta i styrelser i föreningar. Medlem OK t.ex. i Jägarförbundet och Naturskyddsföreningen. Jobbar man med andra frågor på LST är det förstås ok med styrelseuppdrag i föreningar. Konventioner och avtal t.ex. CITES, Bernkonvention innebär t.ex. att vara särskilt aktsam om försiktighet. Svensk jaktlagstiftning, jakt är också att spåra i syfte att döda. I grunden allt är fredat, även bon och ägg.

I miljöbalken finns fågeldirektiv och habitatdirektiv.

Fråga: kommer ni i klinch med Skogsvårdslag? Vi har aldrig gjort det. 12.6 samråd. SKS och LST löpande samråd. Ibland utmaningar. T.ex. Los problem med Björnar, Polisen kontaktas först, då hamnar invånare i kläm innan frågan hamnar hos LST. SKS produktion och naturskydd, känsla att LST mer kunskap om arter. LST: Inte helt säker på att det stämmer, SKS väldigt bra artkännedom, kollar av mot GIS skikt t.ex.

LST inget uppdrag gällande viltsvin, men har regional förvaltningsplan. Södra delen av länet börjar få lite problem. Fråga: vi kanske kan börja förebygga? LST: Många jägare inte intresserade. Finns mycket med lagstiftning och bidragsdelar. Visst äter varg viltsvin men vi vet inte i vilken omfattning. Idéstadie – märka grisar i vargrevir. Glamsen inget större problem med varg och svinen sprider sig inte så mycket där.

Förvaltning – regering – Naturvårdsverket (NVV) – Samverkansråd (3 st samverkansråd i landet) – Viltförvaltningsdelegation (VFD).

Regional viltförvaltningsplan. Miniminivå (MN) – lägsta antalet föryngringar/år som ska upprätthållas sätts av NVV. Förvaltningsnivå (FN) – ska säkerställa att miniminivån inte underskrids. VFD beslutar om denna. VFD är en del i länsstyrelsen.

Varg	MN 3,5	FN 4	Föryngring=10 individer
Lo	MN 10	FN 13	Föryngring i X-län=5,5 individer
Björn	MN 25	FN 36	Föryngring=10 individer

Järv ...

Omräkningsfaktor för varg pågår. 10 tillsvidare.

NVV rapporterar antal individer var sjätte år. 2013 rapporterades referensvärdet för Sverige ska vara 270 individer. 2015 uppdaterades det till 300 individer.

Rovdjursinventering – LST har Örn med i de fem stora rovdjuren i länet (inte människan).

– LST ansvarig att inventera efter vissa kriterier. Olika arter inventeras under särskilda perioder under året. Åtelkameror hjälper till mycket. Spår foton DNA är olika insamlingar som görs för inventering. Gällande vargar, god koll på individnivå – som dokusåpa.

Ökad spilmningsinventering av varg 2019/2020. Allmänheten superviktig! Kollar även löpblod och urin. LST har utlämnings-stationer där allmänhet kan hämta provrör. Sara visar: Viktigt att uppgifterna blir rätt. Kan följa sitt prov på rovbaser.se. Där finns kvalitetssäkrade uppgifter. LST Gävleborg vill vara transparenta och lämnar ut i princip alla uppgifter. Länk i presentationen. Länet rel stort, finns olika metoder att inventera, skoter, bil... Hur ska vi få ut så mycket av pengarna vi har? Vi gör bedömningar utifrån allmänhetens tips. Snokar också.

Fråga: Bekant vill inte rapportera rovdjursspår för risken att de ska dödas. LST: Förvaltningen utgår på säkra underlag och ju fler som rapporteras desto bättre förvaltningsunderlag. LST lägger inte in OBSar som kommer via mail eller telefon, de säkras först och de åker bara på tips som prioriterats.

Kom gärna med förfrågan om ni vill ha mer detaljerad info om inventering vid någon träff.

Inventeringsresultat – art för art. Varg – Inte så trevliga med varandra mellan revir. 5,3, länsegna familjegrupper. Lo – 20,5 länsegna familjegrupper. Kamerainventering förbättrat oerhört, annars mycket beroende av spårnö. Björn – ca 470 i Gävleborg. NV delarna av länet ett av de björntätaste i landet. Järv – 4-7 föryngringar uppskattas, LST fått medel som kan användas. Första inv -99. Kungsörn – 9 häckningar. Kungsörnsgruppen väldigt behjälpliga. De svarar på olika saker som tillsynsmyndigheterna kräver. Sara kollar Kungsörnar gentemot vindkraftsansökningar. Häckningarna finns i Hälsingland. De häckar tidigt, är det sen vår är det snö som stör. Järvzoo haft en kungsörn inne för habilitering gällande misstänkt blyförgiftning.

Licensjakt – Delegering krävs från NVV har det gällande Björn och lo. Jämför inventering med FN. Om differens på 5 FY mellan MN och FN, så samråd med övriga län ink nat mål. Om andra län har väldigt låga inventeringsresultat så kan inte vi tillåta licensjakt i alla fall om inte den gemensamma MN kan uppnås. Om inte underlag för licensjakt så inget beslut utan ”pucken släpps”. Om licensjakt blir aktuellt så val av revir. Jakten kan alltså riktas på t.ex. Revirtäthet? Problemområde? Genetisk status? Fråga: Spara vargföräldrar? LST: nej, hela reviret tas. Erfarenheter visar att om alfa -hane eller -tik skjuts blir det väldigt oroligt. När ett revir tas bort återetableras det fort eftersom habitatet är intressant för arten. Kred: Er (LST) FBSida blir bättre hela tiden. Alla beslut åtföljs av detaljerad info som media och allmänhet får ta del av. LST: Vi åker löpande ut på infomöten, t.ex. skolor och lantbrukare. Vid t.ex. Glamsen-reviret fungerar det bra så det reviret är det bra att låta vara. SVT har ett bra program som heter ”Sverige möter” där ges mycket info om t.ex. historia från riktigt länge sedan.

skyddsjakt – lagstiftning: om alla tre kriterier uppfylls kan skyddsjakt beviljas. Fyra skäl till skyddsjakt anges, det räcker med att ett av dessa uppfylls för att kunna bevilja skyddsjakt.

26 § jaktförordning eget initiativ, då får även fåglars bon och fåglars ägg förstöras. LST kan inte ge tillstånd eller råd.

28 § eget initiativ, om man inte kan förhindra genom t.ex. skrämsel. Vid akuta situationer avliva rovdjur för att skydda egna eller andras tamdjur och/eller hund. LST anger att det är rädsla för ”vargkramare” som ska göra något om en väljer att avliva djur. Den som varit utsatt ringer ofta in och berättar att de inte gjort det. LST kommer ut och gör bedömning efter ett § 28 fall.

40 c § jaktförordning avlivning får vem som helst göra hur som helst när ett djur lider allvarligt. Bevisbördan ligger hos den som avlivar.

Viltskador – Mer i ersättning (1XX000) än bidrag (29000) har betalats ut. Lo svårast att förebygga. Björn gör lite olika grejer... kan vara upp till 50 balar på ett angrepp 450kr/bal ersättning. Fågel-mata inte i björntätt område kanske. Om man inte vidtagit åtgärder blir det ingen ersättning.

Illegal jakt – Uppdrag med Tillsyn, misstanke om brott polisanmäla, m. m, Verka för samarbete, medel att verka för nat mål om att motverka illegaljakt efter rovdjur.

Jaktlag själv avlyst jakt i sitt område efter en olaglig åtel för att visa att de inte tycker att det är OK.

Fråga: Aktuellt jaktbrottsutredning här i kommunen. Skarv och björntälar varit aktuellt för LST.

Artskydd – fridlysningsbestämmelser ärenden. Förevisning av vilda djur t.ex. Järvzoo även för preparering (t.ex. skinn och uppstoppning av djur) av vilda djur. Handel med vilda djur (CITES) kollar att djuraffärer inte säljer hotade arter t.ex.

VFD – del inom LST. Landshövding ordf. politiska företrädare och olika intressens representanter. Lagstiftningen styr vilka som ska sitta med. En ordinarie och en ersättare ska väljas. Jägarförbundet har 90% medlemmar i länet riksjägarerna färre, den stora föreningen får ordinarie platsen. Samverkan är huvuduppgiften för delegaterna. Besluta om övergripande riktlinjer. Pröva frågor om godkännande av t.ex. förslag på miniminivåer.

Naturskyddsföreningens syn på viltförvaltning

DE frågar om Viltförvaltningsdelegationen (VFD):

POE: Atmosfären bättre nu än tidigare rovdjursgruppen.

Majoritet av jägare naturvården svårt att hävda sin åsikt. Ex nu om FN för varg. LST hade inte något eget förslag om FN. Det är inte så bra. Förslaget till beslut blev då ett medelvärde av inkomna förslag. LST: Ingen omöjlighet att LST skulle kunna lägga fram ett förslag.

AE: Ett medelvärde kan bli så tokigt, nu är fallhöjden 5 individer för varg mellan FN och MN. 4 av dessa är redan döda. Om nu länet har 4 FY individer i länet så ligger vi nu väldigt nära MN.

DF: Kanske politiker inte säger så mycket i VFD, argument till LST att lägga fram faktabaserat förslag för VFD att diskutera och sedan fatta beslut om. LST: De åligger de som är med att de är informerade. LST erbjuder utbildningar t.ex. Grimsö när delegater väljs in i VFD. LST: FN ska inte vara det lägsta, det ska vi sträva emot från båda håll. Vi kan gå under MN.

Danne tackar LST för deras deltagande.

Naturskyddsföreningens rovdjurspolicy Isak Isaksson

Ibland är det långt från riks ut i landet. Började i liten skala på 80talet i föreningen. Anställd 26 år. Jobbat med många olika frågor. Naturvård nu. Jakt & viltförvaltning 1dag/v. Jakt och vilt policy kommer mailas till oss deltagare. GYBS gynnsambevarandestatus. Ska vara någon mening med jakten. Tacksam för kunniga inspel från er.

Nyhetsbrev går internt. Svårt skicka mail till Alla VFD delegater (80pers + några till). Jan Tenstad jobbade med detta tidigare.

Förslag om arbetsgrupp för Rovdjur (nationellt) – nordliga föreningar initiativ. Gör arbetsgrupp över hela landet – skypemöten par ggr/år. Louise Karlberg vår jurist. Johanna ska skicka ut detta förslag till Länsförbunden. Skulle vara stor hjälp till Isak.

Rapport från möte på NVV juni 2019. Projekt EUnivå bla WWF. Vi kan spela in förslag till NVV.

Debattartikel om finska vargdomen – nu blir det avsevärt svårare att besluta om licensjakt i Sverige. Sv 10% jakt av vargstammen bidrog till avsevärd minskning.

De 300 vargarna var när Rysslands pop var inräknade. Enligt domen så ska inte Rysslands pop räknas med eftersom EU inte kan besluta om denna. Debattartikel om problemdjur.

Jakttidsberedningen.- beredningsgrupp, NF och birdlife fick vara med men t.ex. inte rovdjursföreningen. Föreningen känner stor oro. Detta är ett förslag och NF försöker påverka t.ex. hermelin ekorre björktrast ska etisk hänsyn tas. Jakttider måste kunna kortas regionalt.

Tillvarata och använda jaktbyte för konsumtion. Fångstredskap inte per automatik tillåtas samtidigt som jakttid. Storskarven ska behandlas med samma respekt som övriga fågelarter. Saknas bevis för att skarven skulle vara stort hot mot hela fiskpopulationer.

NF yttrande över förslag om vildsvin – finns positiva störningsmoment. Se över jakten, hundanvändning och eftersök. Spridning kommit via hägn.

Bågskyttejakt – uppvaktning tillsammans med djurskyddsorganisationer. Vilket lidande det kommer innebära. Slutet av året ska utredaren återkomma.

Policy – kommer att få av Lillian

Fråga: tycker NF något om **Myskoxe** – ingen åsikt ännu.

Diskussion om vad vi vill och kan göra gällande rovdjur i länet

Denise berättade om open space, vad hon kom ihåg om metoden, alla fick möjlighet att ange ett ämne som den vill tala om. 5 grupper bildades. Media. Rovdjursstängsel. VFD.

Skyddsjakt/licensjakt (vi är överens om hellre skyddsjakt än licensjakt). Endast jakt av myndigheter utsedda jägare (?). Inte var det fler? Anteckningar kommer. VNG tar tag i dessa och reflekterar över hur det som diskuterats tas vidare. Var och en har säkert tänkt vad den vill göra gällande rovdjur, tack för det och lycka till! Hör gärna av dig/er till VNG och berätta.

Sammanfattning

Danne sammanfattade. Det har varit en komprimerad dag med mycket info på kort tid.

Många inbjudna att komma som inte kunnat eller av annan anledning inte kommit. En dag är kort om tid att få in allt. *De5 Stora* viktig aktör som tyvärr har mycket begränsat med resurser nu.

Faktabaserat och utan personliga intressen.

Länsstyrelsen har ett otroligt stort område att jobba med. Skönt att de äntligen fick komma till oss. Kretsar och andra får gärna kontakta dem och bjuda in dem i t.ex. särskilda frågor, det öppnade de ju tydligt för.

Riks har ett ständigt arbete med remisser och hur domar ska tolkas. Bra att vi kan vända oss dit med frågor. Kolla på naturskyddsföreningens hemsida där finns jakt och viltvårdspolicyn att förhålla oss till ute i landet. Läs även ”hållbar vargförfaltning”.

Lillian informerade om två aktiviteter:

Ljusdalskretsen har ett nystartsmöte på Kondis här i Järvsö den 4 dec kl 19.

26/1 har Dalarna liknande dagens konferens fast med skog som tema, i Mora.

Denise sa att ni är välkomna med reflektioner och frågor efter dagen, till Lillian och oss i Viltvårdsgruppen Gävleborg (VNG)

Alla tre tackade deltagarna så mycket för deras medverkan under dagen.

/Denise